

Muusika 1/2016

<http://www.ajakirimuusika.ee/#!rauno-elp--rgselt-aus-romantik/c8lt>

Rauno Elp – ürgselt aus romantik

LOONE OTS

Bariton Rauno Elp on kaks korda võitnud Tiit Kuusiku lauluvõistluse ja pälvinud Georg Otsa nimelise auhinna “muusikaliselt ja näitlejameisterlikkusest kõrgtasemel esitatud ooperiosade ja kontserttegevuse eest”. Hooaja jooksul laulab ta tonditosinat rolli Händelist Kõrvitsani. Rahvusvahelise Richard Wagneri ühingu stipendiaadina on tema varamus kolm Wagneri partiid. Neljas, Lendav Hollandlane, ootab järke 2016. aasta sügisel. Töökuse kõrval on Elbi trumbid austus publiku suhtes ja ausus iseenda vastu.

Kas nõustud väitega, et ooper on ühendkunst?

Kuidas teisiti? Seal on ju muusika. Kirjandus. Näitekunst. Kostüümid on samuti kunst. Sageli liidetakse ooperisse tants.

Nii et sa ei arva, et muusika on ooperis ainutähtis?

Ei arva. Kõik on võrdne.

Ooper on romantika. Kas sina oled romantik?

Eks natuke ikka. Muidu ma ei saaks ju laval seda tööd teha, kui ise ei usuks.

Uuristame siis hinge edasi. Mis on sinu lemmikraamat ja lemmikfilm?

Raamatuid loen ma vähe. Ära seda rõhuta, see jätab minust halva mulje. Aga mul ei ole aega. Viimati lugesin vist abikaasa survele Mihkel Muti romaani “Hiired tuules”. Seal oli tõeline seitsmekümnendate Eesti kultuurielu.

Kas sa kedagi ära ka tundsid?

Ühe kirjaniku vist. Ta oli nii oma teoste moodi. Ja ühe pianisti. Tema puhul oli võimatu eksida. Aga filmide puhul võin öelda, mis mulle kindlasti ei meeldi. Ei meeldi filmid, mis on silmanähtavalt arvutiga tehtud, kus näitleja on pandud rohelisele taustale ja pärast sinna lisatud mida tahes. See paistab välja ja on võlts.

Viimati käisin PÖFFil, vaatasime abikaasaga Prantsuse-Kreeka-Hollandi filmi “Homaar”. Vaimukas lugu, kus iga tegelane pidi endale nädalaga paarilise leidma, muidu oleks ta muutunud varem kokku lepitud loomaks. See meeldis küll.

Oled pärit Tartust. Kuidas pööras sinu tee just ooperi poole? Las ma arvan. Kindlasti tollase 7. keskkooli, nüüdse Karlova gümnaasiumi poistekooriklassis. Või Elleri koolis? Vanemuise poistekooris?

Ma olen seda mitmes intervjuus rääkinud, et minu valik saada ooperilauljaks oli täiesti juhuslik. Jah, ma õppisin Tartu 7. keskkoolis ja kuni 8. klassini kooriklassis. Edasi tuli igasuguseid hetki, kus tee lauluga ristus. Klassi ansamblid ja... Meil oli vaba vaim. Punase sildi all saime teha tempe, mille eest oleks sellel ajal kinni pandud. Väga ilus aeg oli. Õppimine oli kahjuks täiesti kõrvaline tegevus. Keskkoolis õppisin targalt. Neid aineid, mis ei meeldinud, ei õppinud. Ja elu on näidanud, et neid ei olegi mul vaja läinud. Sain oma kolmed kätte ja korras.

Lõpetasin kooli 1989. aastal ja mul polnud mingit plaani oma elu muusikaga siduda. Aga oli veel see aeg, kus eesti poisse võeti Nõukogude armeesse. Juttude järgi pitsitati neid seal kõvasti, sest meil oli ju laulev revolutsioon ja me lammutasime riiki. Kõigi nende õuduslugude peale püüdis igaüks, kes vähegi sai, kroonust kõrvale hoida. Sel ajal päästis sõjaväest ka kõrgkoolis õppimine. Üks tuttav poiss ütles: “Mis sa ootad, läheme konssi!” Mõtlesin, et konservatooriumi vastuvõtueksamid on paar nädalat enne teiste koolide omi – kui põrun, siis saab veel järgmisi proovida. Ega mul teiste koolide suhtes suurt lootust ei olnud, kolmemees, nagu ma olin. Kui ma kooli ei oleks saanud, oleksin sõtta läinud.

Mul oli kaks laulu, mõlemad Valgre omad. Meie kool oli Valgre loomingupropageerija, algatasime Tartus Valgre festivali ja kõik laulud olid selged. Kandsin ette “Saaremaa valsi” ja “Halli sõdurisineli”. Nii haritud ma ikka olin, et teadsin, et neid laulis Georg Ots – mina olin ju samuti bariton. Ja oh imet! Öeldi, et olen vastu võetud. See tõi kaasa kannapöörde, ühe linna ja elu vahetamise teise vastu. Nüüd olen juba kakskümmend kuus aastat tallinlane ja enam-vähem siia keskkonda sulandunud.

Jah, elu esimese ülesastumise tandemis “mina ja klaver” tegin vastuvõtukatsetel.

Nii et enne ei olnudki suurt ooperi- või klassikahuvi?

Puhkpilli ikka mängisin, ja nagu öeldud, laulsin. RAM oli suur lemmik. Me olime koorikool ja Ernesaks oma meestega käis meil laulmas. See oli nii vägev hääl, et ma mõtlesin, et aula seinalt kukub Lenini pilt maha. Seda koori ma imetlesin ja mõnikord tõesti unistasin, et saaks seal laulda. Kartke oma unistusi, nad võivad täide minna! Olen saanud veidi ka RAMi leiba nuusutada. Aga ma olen teatriinimene, mind toodi koorist kättpidi ära teatrisse.

Mida andis Ervin Kärvet õpetajana?

See on jälle üks pikk lugu. Algul pidi mind õpetama Teo Maiste, aga temal tulid teised ülesanded. Siis sain küll Ervin Kärveti klassi, aga temal jälle ei olnud aega. Leppis kokku Thomas Mürigiga, et hoopis tema annab mulle ajutiselt tunde. Ja siis jäigi nii, et käisin aeg-ajalt Kärvetile ette laulmas, aga tegelikult tema mind väga ei õpetanud. Meil oli kokkulepe, et ma võin töötada teistega. Ma ei kuritarvitanud tema usaldust. Töötasin ja läksin edasi. Kõik, mis ma tegin, Kärvetile alati ei meeldinud. Aga ta oli sõnapidaja mees.

Mürk õpetas mind kolm aastat. Siis pühkis ta kodumaa tolmu jalgelt ja edasi käisin käest kätte. Õppisin palju ka oma toonaselt kontsertmeistrilt Helin Kaptenilt. Teisel kursusel võeti mind vägisi teatrisse. Seal said asjad juba töö käigus selgeks.

Austan Kärvetit väga. Tal oli maailma kõige õrnem hing. Mina, noor ja äge, läksin ja lõin rinna ette, laulsin talle ikka midagi suurt ja rasket, Schönbergi ja Verdit. Tema kuulas, kuulas, ja siis ütles sedasi vaikselt: “Kuule, Rauno, laula palun mulle “Oma saart”.” Hakkasin laulma, tema läks akna alla ja nägin – pisar nirises silmast. Vaat selline mees oli Kärvet.

Sul oli ka välisõppejõude?

Oo jaa. Leedust oli Virgilijus Noreika. Siis käis meil soomlane Matti Pelo. Tema meistiklassis õppisid ka Ain Anger, Mart Madiste, Aile Asszonyi ja teised. 1995. aastal tegin maksimumpunktidele Sibeliuse akadeemia sisseastumiseksamid. Tollal oli väga tähtis välismaal õppida, see andis sulle kõvasti hiilgust juurde. Aga tegelikult – kõik pole kuld, mis hiilgab. Kui ma pärast Soomet jälle Noreikaga kohtusin, tegin suu lahti ja tema reageeris väga mahlakas vene keeles. Tundsin, et Helsingis ma kaotan. Tulin järgmisel aastal tagasi, lõpetasin akadeemia ja mind võeti põhikohaga Estoniasse tööle. Siin ma nüüd siis olen. Mind on õpetanud teater. Tegelikult olen ma paljusid õpetajaid kuulanud, aga võtnud neilt ainult seda, mida olen pidanud endale heaks. Muidugi, lavastajat peab kuulama, peab kuulama dirigenti ja kontsertmeistrit. Mul on võrratud kontsertmeistrid – Jaanika Rand-Sirp ja Ivo Sillamaa.

Sinu kolleeg Dmitri Hvorostovski pani oma plaadi nimeks “Sangarid ja kaabakad”. Olen kuulnud baritone ohkavat, et neil on vähe võimalusi mängida “häid” tegelasi. Kas nõustud?

Ma ei usu, et elu on mustvalge, vastupidi. Ma olen alati püüdnud otsida kangelastes kaabaka poolt ja kaabakates midagi positiivset. Muidu on ju igav, klišee.